

Фонд Р-3567 1
Опис 6
Тернопільської області
ДЕРЖАВНИЙ АРХІВ 6

Архів з бідою
Горнишівсько-Бережанська округа ОУН

ПАПКА

для 6

паперів

Сускільсько-кошицький округ по [Бережанському
району ОУН] та селень, вересень 1946р.

Машини

Укрїнські документи: 15 вересень 1946р.

Укрїнські документи: 1

Укрїнські документи: 3

Збережені: кошицько

20 р.

ДЕРЖАВНИЙ АРХІВ 6
Тернопільської області
Р-3567 1
Опис 6
Справа 6

СУСПІЛЬНО - ПОЛІТИЧНИЙ ОГЛЯД
/ за м. серпень і вересень 1946р. /

Більшовики:

У звітних місяцях більш. повели спеціально посилений наступ на господарську ділянку життя терену. Наступ цей проведений всіма відділами більш. влади, та в переді йшли поліційні органи МВД і МГБ. Ціллю цього наступу було: стягнути якнайбільше збіжжя, виконати і первікнати план хлібпоставки. Це збіжжя росло на полі, як план по здачі хлібпоставок був виготовлений і розподілений на кожне село з окрема. Щоб безпосередньо контролювати хід здачі хлібпоставок, на кожнього села з районної адміністрації був прикріплений уповноважений по цьому ділі. Вслід за планом ішла усна і писана пропаганда, яка кличала: "Весь хліб державі", "Дестрекове здаме хліб державі", що запевнить скерше виконати сталінську п'ятирічку, яка в майбутньому створить великий добробут для укр. народу. Та укр. нарід всі більш. обіцянки вважає грушками на вербі, тому до хлібздачі поставився негативно.

Сіма пропаганда не могла гарантувати успіху, тому вони вдалися до практикованих давніше засобів: насильства, грабежі і терору. Вказано підтверджують факти, наведені в "Вістях з терену" під "Де.а."

Грабіжницько-експлуататорська політика більш. має на цілі:

- а. довести населення до зубежіння і голоду.
- б. відібрати можливість матеріальної допомоги рев. підпільному рухові.
- в. внаслідок нужди і голоду, духово заломаний нарід завести в колгосп.

Під маскою стягання контингенту, кожній уповноважений вів агентурну роботу, збираючи матеріали від сексетів. Можливе тому в місяці серпні дії МВД і МГБ були дещо припинені, щоб дати можливість працювати агентурі на те, щоб у місяці вересні вдарити основне по підпіллю і провести облави в цілому терені. Від 10.9-22.9.46. по цілому терені прекетилася філя облав. В лісних еколицях /Бережанщина, Підгаєччина / голловну увагу більш. звернули на ліс. В р-нах Кезова і Стрипа, більшу увагу звернене на поля і села. Течніші дані про облави є подані в "Вістях з терену" під "Де.б."

МВД і МГБ.

Щоб мати вироблений погляд на роботу цих двох органів, характеризу ю їх по районам.

Після наших претрударів по агентурі, в Кезівському р-ні, вона зараз дещо слабше діє. Одначе знищити її зовсім не легко, бо вона тут досить в розгалужена і закріплена. В поодиноких селах цього р-ну, де був більше сконцентрований наш рух, виявлені агенти-внутрішників і резидентів. Пр.: В селі Дібшу наша СВ була розкрила резидента Варивку Івана по пс. "В'язь", який зізнав, що він видав місця, де перебувають повстанці. Йому було підперядковане трьох сексетів. Він сам, будучи головою кооперативи, збирав матеріали і подавав на МВД. Свій контакт замасковує їждженням по товарі в район. Своего сина, який скривався, висилає ж в район, де його вербують в агенти і підперядковують батькові. Про це, що кожній наш рух був відомий більш. видно з зізнання Цісельського Михайла по пс. "Певіка" і його брата по пс. "Черемха". Цісельський М. був учасником УПА і по розчленуванні сотень був переданий до диспозиції кушевого. Підчас облави його зловлений і звербоване в агенти. Перед нами, своє звільнення мотивував тим, що він подав посвідку МВД, в якій стверджувалося, що він є поляком. Будучи в підпіллю, був заангажований в роботі в станиці. З оперуполномоченим контактувався по ключці. Йому доручено виконати атентат на др. Дмитра, та це йому не вдалося. Його братові доручено обкрадати людей, в яких перебувають повстанці. З цієї причини було появилася бегате крадіжой.

Деякі села в цьому р-ні, як Кальне, Конюхи, Вимислівка, Кезівка, Вікторівка і Теофіпілька, через агентуру є для нас майже не доступними.

В сс. Вибухів, Пенів, Олесин і Зелета Слобода ~~не~~ постійне росте число сексетів, ~~тому~~ тому, що в цих селах більш. посилили арештування людей.

В Зелетниківському р-ні не помічається агентів внутрішників, одначе органи РОМВД і РОМГБ були досить активними в ліквідації нашого руху. Новий нач. МВД Амієнко на підставі старих матеріалів, при помочі військ МВД та гарнізонів, які кватирують в сс. Зелетники і Вишнівчик, переведив ревізії і скоки на всіпані місця. Нач. МГБ Фуркало переведив арешти по селах р-ну. Пр.: в с. Богатківці кликав на депит таких громадян: Левицького Мих., Якимця Вас., Гоменюка Гр., Данилюка Вас., Левинця Гр. і ін.

Цих людей питано про діяльність за нім. окупації, а на кінець про повстанців в с. Ресохватець слідчий МГБ Дрипаска протеколував Секелевського Вел. Секелевського Ол., Баран Клію і Самицю Вел. Сам Дрипаска є дуже активний у роботі.

Для стягання розвідочних матеріалів, поліційні начальники послугуються уповноваженими по справах контингенту. Сс. Кетузів, Зарваниця, Гайверенка, Гниловоди находилися під сильним переслідуванням. Ревізії, арешти, засідки стали частим явищем.

В залежності від умов, які існують на даному терені, поліційні органи відповідне до цього наставляють свою роботу. Пр.: Вже в Підгаєцькому р-ні головну увагу було звернено на підлісні села, як Боків, Шумляни, Слав'ятин, Мужилів, Сільце, Гнильче. Організуючи тут агентурну сітку, в більшості підбирають до неї сільських урядників/ голів і секретарів с/рад та їх помічників/. Про цей факт свідчить протекол голови с/ради з села Слав'ятин Кущія І. Вербуючи таких агентів, органам МВД і МГБ вигідні вони тому, що тут більше число повстанців і слаба конспірація давала можливість таким агентам проводити роботу. Бувають випадки, що до підпільника прикріплюють одного агента, який лише про нього звітує аж поки його не викінчить. Пр.: Зінь Еміліян по пс. "Зак" з села Вожикива був прикріплений до станичного "Черного", якого більш. знищили.

Після спостережень і деяких даних, вероєні органи безпеки розгорнули сильну агентурну роботу в північній частині Бережанщини. Чому спеціально в північній частині, на це покищо тяжко відповісти. Та певний оперативний інтерес в цьому мусять мати.

Вс. Стриганці завербували резидента Яцишина Мих. по пс. "Тополя", якого звербував нач. воєнкомату Кетенко. Цього резидента підпорядковують другому резидентові Панькову Мик. по пс. "Дуброва", резидентура якого охоплює такі села: Перучин, Стриганці, Біше, Рекшин і Двірці. По від'їзді Панькова до Львова, керівництво перебрав Яцишин Мих. Цією агентурною сіткою керує нач. РОМГБ Іванов - капітан. В склад сітки входили жінки і мушини. Резидентові Яцишину вдалося звербувати стрільців УПА. У висліді цієї роботи впале трьох стрільців. Рівнеж помітна посилена агентура в сс.: Лапшин, Дришів, Шумляни і Жуків. В цих селах елі дять за повстанцями куди вони заходять ввечерем. По таких розвіданих перехідних місцях більш. уладжують засідки. Пр.: сексет з с. Шумлян Голуб Осип вєдв більш. на засідки. Рівнеж робить він заходи, щоб звербувати члена ОУН цього села. З вище наведених фактів видно, що МВД через вмале організовану роботу стараються втягнєти в чутре організації і знищити її.

Господарство / торгівля і промисл/

В загальному ціла більш. господарка стоїть під кутом зведень та перспектив. Заходів для покращання господарського стану майже не робиться, тоді як експлуатацію щєраз посилюють. На мітингах і прєсі кричать про скорий засів озимих та підготовку зябу, а в богатєх селян забрали насінне збіжжя. Інші знова не мають відповідного інвентару до польових робіт. У колгєсах Теофіпілька і Берєкерєві не мають тяглової сили так, що кожний господар, який має коні, мусить відробити в колгєспі. Рівнеж кладуть великі вимєги до врожаю, але не дають жєдних добрив для угнєрєння ґрунтів. Прєвести на праву гєсп. інвентаря немає чим. Щєб змєлєти 1 цн. збіжжя, треба дати 31 кг. мірки. ~~Рівнеж збіжжя за 1 цн. платить держава 7 крб., тоді як 1 кг. хліба кєштує 3 крб. 20 коп. а 1 кг. муки 13крб. 60 коп. Навєдені цифри пояснюють "дєбрєбут", яким обдарєвує своєх гєрадян сєц, "батьківщина".~~

Відбудова

В м. серпні провєдєно рємонт шкїл та деяких клубів. По райєнах відбудованє збіжєві магазини. Гєрадяни Кєзєви власними кєштами мали відбудувати єдин будинєк. Для цієї будєви рєзїбрали двї дєрєвяні стєдєли. Дєшки зних відїсланє єднак на відбудєву Тернопєля, тєму кожній рєбїтник, який прїщєє при відбудєві мусить принєсити з сєбєу дєшку та кїлька цєв'яхїв. В Зєлєтникївськєму р-ні закїнчили будєву " прїюту, дє рєрєвєспїтуєтєся гєрадян " - тюрми.

Суспїльна єпіка

В м. верєснї ця устанєва удїлювала збіжєві дєпємєги лєдям, які прїїхал и зза лїнїї Кєрзєна. Крїм цєгє рєвєдїли асєкурацїю будинкїв, які тут цї рєрєсєленцї дїстали. Якщє гєрадянин лїшїв бїльш вартїєнї будинки, йєму дєплачували. В Берєжанєх є дїм старцїв, в якєму жївє 70 єсїб. Крїм цєгє є щє дїм для бєзпрїтульнїх дїтєй./ дїти з Схєду /Інвалїдї дїстать грєшєву дєпємєгу в сумї від 30 - 70 крб.

Шкєла

В кожнєму р-ні начїслєтєся в загальному від 4 - 6 тїс'яч дїтєй, які відвідують печаткєві, нєпєвнє-сєрєднї і сєрєднї шкєли.

Спочатком нового шкільного року вчительські колективи підкріплені новим силами з СУЗ. Пр.: в Бережанський р-н прибікло 70 учителів-східняків. В приблизній кількості надано їх на кожній район. Ближче про цих людей нічого не можна сказати, однак певним є, що вони знають про нас і знають про це, що "бандьери" повинні їх відвідати.

Перед початком нового навчального року відбулися вчительські конференції по районах, на яких обговорювалося шкільні справи. Спеціальну увагу звернено на виховання дітей в комуністичному дусі.

Культурно-політичне життя

Районні ВЛКСМ далі робили заходи в організації комсомолу. Крім цього великий натиск поставили більш на урухнення клубів. Ці заходи не дали жодних позитивних наслідків. Мелодь верже ставиться до комсомолу, пр.: в с. Ресеховатець на мітингу на тему комсомолу, коли силою змушували вступати в цю організацію, Оленчук Тарас в присутності всіх заявив, що до комсомолу не піде. Після цього секретар партії Ківер заарештував його і забрав у район.

Препраганда

Вся усна препраганда була звернена на здачу контингенту певністю і понад план. При тому, знаючи про невдоволення народу з влади і викидання зміни, вивають політ. положення, деказуючи народів, що немає жодних виглядів на війну, а всякі непорозуміння між союзниками дадуться полагодити мирним способом. При тому радять не здержуватися з здачею контингенту. При кожній нагоді не забувають згадати про "бандьорів". Та згадка ця не робить жодного на слухачів. Це стара казечка, яка нудить слухачів. Рівнож говорять про "допомогу" укр. народів, яку дає йому великоруський старший брат. На цю тему в районних газетах появилася стаття Петровського "Неперушна дружба рес. і укр. народів." Таке говорення не має жодного впливу на населення. Навпаки, воно ще більше розкриває брехню більшовиків.

По терені їздила преп. група і висвітлювала кінофільми: "Про вітчизняну війну" і "Про життя в колгоспі". На ці сценки зганяли людей /Ішків, Зелета слобода /У зв'язку з цим населення згідливо заявляло "Ще нам дивитися на мертві картини, коли ми цієї весни мали нагоду на власні очі бачити тисячі гелених колгоспників, які йшли за куском хліба залишаючи "щасливе життя в колгоспі!"

Укр. громадскість

Вичерпну характеристику укр. народу подав я у попередньому звіті. Зараз не помічається важніших змін у настроях мас.

Постій 15.9.1946 р.

0389

ЗАСВІДЧУВАЛЬНИЙ НАПИС СПРАВИ № _____

У справі (розділі опису, закінченому описі) підшито і пронумеровано 3 (три) аркушів;

у тому числі літерні номери _____;

пропущені номери _____

+ аркушів внутрішнього опису _____

Особливості фізичного стану та формування справи	Номери аркушів
1	2

Господ. експерт

Посада

20.06. 2018 року

[підпис]
(підпис)

Г. Мух

(ініціали (ініціал імені), прізвище)